

Зрно Настанка

*Овако говори Господ, избавитељ твој,
који те је саздао од утробе материне:
ја Господ начиних све:
разапех небо сам,
распростријех земљу сам собом
(Ис. 44, 24)*

Ово је записао Исаија, један од највећих пророка у историји. Ове његове речи немају неко огромно заокруживање, нису оптерећене неким високо софистицираним формулама рачунским и природословним, али оне ипак погађају у само језгро открића како је све настало и у првенствени смисао зашто је све настало. Оне нам нуде објашњење свеукупног настанка. Са мало речи речено је много, ако не и све.

У њима Исаија пре свега указује на смисао зашто је све настало: ***Ја Господ начиних све***. А онда показује како је све настало: ***разапех небо сам, распростријех земљу сам собом***.

Прво сагледајмо други део ове објаве – распростријех земљу сам собом. Распрострети значи раширити, тачније већ сам појам прострети означава ширење, раширити. Дакле, распрострети значи разраширити. То је једно огромно ширење, то је ширење ширења. Исаија још казује: "Овако говори Бог Господ, који је створио небеса и разапео их, који је распростро земљу и што она рађа, који даје дисање народу што је на њој и дух онима што ходе по њој" (Ис. 42, 5).

На први поглед можемо помислити да Исаија мисли на земаљско тло, сухо тло које се појављује у трећем дану стварања (1 Мој. 1, 9–10). Али као да код Исаије имамо вишеструка значења тог појма, па он каже: "Долазе из даљне земље, с краја небеса, Господ и оруђа срдње његове, да затре сву земљу" (Ис. 13, 5). Код Исаије као да појам земља се односи на одређену област. Али ако Господ и оруђа срдње његове долазе с краја Небеса = из даљне земље, шта онда може бити у овом стиху значење земље када је земља у ствари крај Небеса или врх Небеса одакле долази сам Господ? Дакле, код Исаије појам земља се односи на било коју област, па и област Господњу, јер он каже: "Ридајте, јер је близу дан Господњи; доћи ће као пустош од свемогућег" (Ис. 13, 5). На пример земља Мисирска (Ис. 19, 19) се односи на државну област египатску, а видимо да појам "даљна земља" се односи на Небеса, на крај Небеса, на област самога Господа Бога. Дакле, разапета небеса и распрострета земља односе се на област саме

твари. Исаија на пример има овакав стих: "Он сједи над кругом земаљским и њезини су му становници као скакавци; он је разастро небеса ка платно и разапео их као шатор за стан" (Ис. 40, 22). Шта је тај круг земаљски о томе нам нешто говори и цар Соломон: "Кад је уређивао небеса, онда бијах; када је размјеравао круг над безданом" (Прич. 8, 27).

Ове исказе може нам подоста објаснити и велики Учитељ Цркве Григорије Палама:

"7. Тако је Бог у почетку створио небо и земљу, као неко вештаство у којем се све садржи и које све може да изнесе из себе), изврсно побијајући оне што погрешно сматрају да је вештаство пр-вобитно настало само по себи."¹

Дакле, видимо да су небо и земља код Исаије нешто што се односи на оне почетне твари које су настале. Ако је земља распростра, а небо разапето изгледа да се ради о истом карактеру твари. Биће да је у питању земља као првобитна твар и небески свод који је на неки начин садржан у самој земљи, јер Василије Велики казује: "Најпре зато што су сви елементи у свему смешани; и тако ћеш у земљи наћи и воду, и ваздух, и ватру, јер из камена искаче ватра, а из гвожђа, које такође настаје из земље, трењем често настаје обилна ватра."² Василије указује на то на још једном месту свог хексамерона: "И наравно, пошто се све налази у свему: ватра, наиме, почива у земљи, а ваздух у води, и на исти начин од свега осталог једно се налази у другоме; те тако ниједан од елемената који подлеже чулима није чист и несмешан са другим, већ је у заједници или са неутралним или са њему супротним елементима; због тога, велим, прихватамо да је свод сачињен или из једног од тих простих елемената, или из неке њихове мешавине, јер нас је Писмо научило томе да не дозволимо своје уму да маштари изван онога што је допуштено."³

Када говори о елементима Василије наглашава: "И не збива се тако само са земљом, него и сваки од осталих праелемената има нарочито својство које му је допало, по коме се разликује од осталих, и по коме се препознаје – својство воде је хладноћа, својство ваздуха је влажност, а ватре топлота. Али они се сматрају првобитним елементима свих сложених ствари, схватајући то на онај начин о коме смо говорили, док они елементи који су уврштени у какво тело, и потпадају под чулно опажање, поседују спрегу тих својстава."⁴

Самим тим видимо да ови праелементи од којих је, па практично, први земља јесте онај који је уткан у свеукупну творевину и мора бити на почетку. А ако из њега произилази и свод који се назива небом онда није чудно што Исаија каже да је небо разапето, а да је земља распростра или разраширена –

¹ Свети Григорије Палама: Господе, просвети таму моју (сабрane беседе), "Образ светачки"- Београд, 2005, стр. 40

² Свети Василије Велики: Шестоднев, Светосавље. орг, 2009, стр. 4

³ Исто. 16

⁴ Исто. 23, 24

свераширена. Јер Василије Велики праелеменат земље одређује још бескрајним по величини и тежини⁵.

Исаијини искази о свераширености земље, која је и разапетост и разастртост неба, указују на сам почетак Настанка васионског света и на начин како је он настао. Будући да Исаија говори у сенци старозаветности, његови искази су само пророчка најавна која мора имати своје испуњење у новозаветној светлости. А она се односи и на двојицу српских монаха који су донели ту свеиспуњујућу светлост Христову кроз његову науку. То су Сава и Доментијан који су рекли и ове речи: *Онај који је својом заповешћу основао земљу ни на чем и који је раширио неодржиму тежину*⁶. Они су до краја испунили ове речи Исаијине откривајући Науку Господњу до краја.

Исаија је онај пророк који се прославио и овим речима:

"Неће удити ни потирати на свој светој гори мојој, јер ће земља бити пуна познања Господњег као море воде што је пуно" (Ис. 11, 9).

Дакле, он је онај који је међу првима указао на Господње Знање које ће испунити читаву творевину и то да ће све твари бити у знаку Господњег Знања. И сам Исаија је имао Господње Знање онолико колико се оно могло имати у сенци старозаветности.

У грчком језику од три појма која се односе на земљу – Тера, Геа и Хора, Грци су користили трећи појам за земљу из првог стиха Мојсијевог Постања. Тај појам је још означавао простор што доста добро објашњавају и речи Исаијине: *распростијех земљу*. Док на пример реч Тера означава само пуко тло.

Простор ~ прострто, видимо да су ови појмови приближни и да простртост означава, на неки начин, простор. А *распростијех* код самога Исаије означава ширење самога простора, разраширење, распростирање. Дакле, разапетост неба и распростртост земље јесу исти карактер две твари. То је одређено понашање саме твари на почетку.

У својој књизи *Симболи и сигнали* Свети Отац и Учитељ Владика Николај говори, такође о настанку света:

"1.Речено је: *У почетку створи Бог небо и земљу*. Под небом се разуме царство духовних стварности, невидљивих и бестелесних. Под земљом се разуме скуп симбола тих стварности, опажљивих и телесних. Земља је дакле симболична слика небеса.

2. Све физичке силе у земљи, као: привлачност и одбојност, топлота, електрика, радијација и др. Симболи су духовних сила у царству небеском. Саме по себи те силе нити би биле силе нити би могле постојати, кад иза њих не би постојале несравњено веће, изворне, духовне силе. И кад над физичким силама

⁵ Исто. 21

⁶ Доментијан: Живот Светога Саве и Живот Светога Симеона, Просвета Српска књижевна задруга Београд 1988., стр. 141

не би постојала моћ и контрола разумних, вечних сила, оне би ослабиле, збуниле се, и претвориле сав свет у хаос. Као што је писано о Богу и створењима: *Одвратиш ли лице своје, збуне се; одузмеш ли им дух, ишчезавају* (Псалам 103)."⁷

Ово расуђивање Владике Николаја на неки начин нам указује и на схватања земље код старих Јевреја. Име првога човека Адама преводи се као Земљани, а опет и реч Еден, која се на грчком још каже и Едем, означава рај, рајски врт. Адам и Едем су у неку руку блиске речи. Дакле, земља би код Јевреја била нека врста рајоликости. Као када би рекли: У почетку створи Бог небо и рајоликост или неболикост, нешто неболико. А видимо да баш на томе истрајава Владика Николај када хоће да нам укаже да је земља символ – слика небеског, она је одраз небеског – оностраног света.

У српском, пак, језику реч земља има, такође, једно дубље значење. Обично је варијација на реч земља израз земно. На пример: земни остаци, земни прах итд. Ова реч је јако блиска персијској речи: земан што означава Време. Као када бисмо рекли: У почетку створи Бог небо и време.

Дакле, много појмова се везује за реч – земља: простор, рај, време. У тексту *Порука из прошлости као временска и историјска стрела у Савременом Добу* изложили смо и Господњу параболу о царству небеском⁸. Она итекако испуњује речи Исаијине о распрострањењу земље. Речи Господње се данас буквално могу пронаћи у званичној науци. Велики Прасак је настао из једне згуснуте твари величине једног кликера. Док Господ у својој параболу говори о настанку највећег дрвета у врту из једног горушичиног зрна. Из једног Зрна дошло је до распространости земаљске твари. И то Зрно је почело да се као дрво шири у свим правцима.

Разапетост неба ~ распространост земље може бити еквивалентно и у тумачењу апостола Павла:

"Не користи ми да се хвалим, јер ћу доћи на виђења и откривења Господња. Знам човјека у Христу који прије четрнаест година – да ли у тијелу, не знам, да ли изван тијела, не знам, Бог зна – би однесен до трећег неба. И знам да тај човјек – да ли у тијелу, да ли изван тијела, не знам, Бог зна – би однесен у рај и чу неисказане ријечи које човјеку није допуштено говорити. Таквим ћу се хвалити, а самим собом нећу се хвалити, осим ако немоћима својим" (2 Кор. 12, 1 – 5).

Ово допуњење можемо видети и из прве књиге о Царевима, из повести самога цара Соломона:

"Али хоће ли доиста Бог становати на земљи? Ето, небо и небеса над небесима не могу те обухватити, акамоли овај дом што Га сазида? Али погледај

⁷ Владика Николај: Символи и сигнали, Светосавље. орг, 24. октобар 2006.

⁸ <http://sofiografkaskola.com/wp-content/uploads/2017/10/Давор-Мандић-Порука-из-прошлости-као-временска-и-историјска-стрела-у-Савременом-Добу>, стр. 3, 4

на молитву слуге својега и на молбу његову, Господе Боже мој, чуј вику и молитву, којом ти се данас моли слуга твој; Да буду очи твоје отворене над домом овијем дан и ноћ, над овијем мјестом, за које си рекао: ту ће бити име моје; да чујеш молитву којом ће се молити слуга твој на овом мјесту. Чуј молбу слуге својега и народа својега Израиља, којом ће се молити на овом мјесту; чуј с мјеста гдје станујеш, с неба, чуј, и смилуј се. Кад ко згријеш ближњему својему те му се да заклетва да се закуне, и заклетва дође пред твој олтар у овом дому, Ти чуј с неба, и учини и суди слугама својим, осуђујући кривца и дјела његова обраћајући на његову главу, а правога правдајући и плаћајући му по правди његовој. Кад разбију непријатељи народ твој Израиља зато што ти згријеше, па се обрете к теби и даду славу имену твојему, и помолете ти се и замоле те у овом дому, Ти чуј с неба, и опрости гријех народу својему Израиљу, и доведи их опет у земљу коју си дао оцима њиховијем" (1 Цар. 8, 27–34).

И сам Соломон слично Павлу указује на треће небо – "небо и небеса над небесима". И сам призива Господа да "с неба" – "мјеста гдје станујеш", да одатле поглед свој баци на дом Господњи – храм који је Соломон у Његову славу подигао.

И Исаија пише о "даљној земљи" – "крају небеса" одакле долази Господ. Дакле, прво небо из оностраног угла гледано јесте небески свод, васионски поредак који јесте – разапетост и разастртост неба и распрострањеност земље. Друго и треће небо, да парафразирамо Павла, не знамо – Бог зна.

Видимо да су паралелене та разапетост неба и распрострањеност земље. "Круг земаљски" је круг васионски код самога Исаије. То је кружење васионског поретка.

Сам Исаија пита: "Ко је измјерио воду прстима својим и небеса премјерио пењу? ко је мјером измјерио прах земаљски, и горе измјерио на мјерила и брегове на потег? Ко је управљао дух Господњи? или му био савјетник и научио га" (Ис. 40, 12–13)?

И Соломон помиње овај прах и назива га прахом васионским (Прич. 8, 26). И сама реч Пра–Х подсећа на нешто Прво, Праисконско. То није нека шака песка у рукама смртног човека. То је постављање питања о првобитној твари. Господ је из тог пра–ха земаљског распростро земљу и разапео небеса.

Свети Отац и Учитељ Григорије Ниски у свом Шестодневу на један богонадахнут начин објаснио је разлику оног што се у књизи Постања назива "вода над сводом". Вода над којом је био Дух Божји (1 Мој. 1, 2) јесте нешто друго у односу на текућу воду која је под сводом⁹. Свод који се назива небом, јесте област чулне твари, а иза ове области следује нека умнопредстављена твар,

⁹ ТВОРЕНИЯ СВЯТЫХЪ ОЦЕВЪ, въ русскомъ переводѣ издаваемыя при МОСКОВСКОЙ ДУХОВНОЙ АКАДЕМІИ, Томъ тридцат седмой., ТВОРЕНИЯ СВЯТАГО ГРИГОРИЯ НИССКАГО, часть первая., МОСКВА, ТИПОГРАФІЯ В. ГОТЪ., 1861, стр. 24

у којој нема ни облика, ни величине, ни ограничења местом, ни мере протежности, ни боја, ни граница, ни количине, ни било чега другог што се може осмотрити под небом тј. небеским сводом¹⁰. Природа воде над сводом никако се не може смешати са природом воде која је под сводом¹¹. Тако и ово богонадахнуто писање Григорија Ниског показује на један посредан начин да речи Исаијине се потврђују у новозаветној пуноћи. Разапетост и разастртост неба може се односити на свод који је сам Бог назвао небом. Јер Григорије Ниски каже да то наднебеско небо нема меру протежности.

Ако некада сагледавамо звездани небески свод изнад нас и земаљско тло испред нас, делује заиста као да је тло распростра, а свод разапет и разастрт. Овим сагледавањем долазимо до тачке где се спајају свод и тло, а та тачка је Хоризонт. Хоризонт – интересантна појава. "Место" где се земљина површина "додирује" са сводом. То је нешто видљиво, али нешто чега нема, нешто што не постоји, нешто нестварно. Видљиво, а непостојеће. Да ли тиме можемо закључити да има нешто Невидљиво, а Постојеће? Хоризонт зато делује као нешто бесконачно, а праве га на први поглед две коначанице – свод и тло, који као да се губе у бесконачности Хоризонта.

Али није пророк мислио на ово сагледавање људско. Он је мислио на Оно што је Господ Бог Рекао, Оно што је Божја Реч (Логос) рекла: *Ја – разапех небо, распростријех земљу*. Јер сам Пророк каже: "Јер мисли моје нијесу ваше мисли, нити су ваши путеви моји путеви, вели Господ; Него колико су небеса више од земље, толико су путеви моји виши од ваших путова, и мисли моје од ваших мисли. Јер како пада дажд или снијег с неба и не враћа се онамо, него натапа земљу и учини да рађа и да се зелени, да даје сјемења да се сије и хљеба да се једе, тако ће бити ријеч моја кад изиде из мојих уста: неће се вратити к мени празна, него ће учинити што ми је драго, и срећно ће свршити на што је пошљем" (Ис. 55, 8–11). Пророк је само пренео Божју Мисао и Божју Реч. Мисао Божје Речи и Реч Божје Мисли. А та Мисао је из–вестила Пророка о зрну настанка, о земаљском Пра–ху који се распростро и из кога је прво небо (небески свод) разастрло се и разапело.

То Зрно Настанка имамо и у параболи Господњој о Зрну Горушичином, а онда је то изложио и Свети Отац – Божји Учитељ Григорије Ниски у својој концепцији о семеном бићу васионе. У новозаветној пуноћи о Зрну Настанка писаху Сава и Доментијан у своме саво–доментијановском излагању о Раширењу Неодржиме Тежине.

Свети Оци – Божји Учитељи, богонадахнути богонадахнутим текстовима Писма правили су и производили богонадахнуте списе, па је тек као надодатак на њихово богонадахнуто писање настајала егзегетика као наука. Егзегетика као

¹⁰ Исто. 25

¹¹ Исто. 28

наука Божјег тумачења богонадахнутих списа. Они су Божанским тумачењем богонадахнуто Писмо тумачили и тиме су кроз енергизам Светог Божјег Духа давали Божански одговор који долази из богонадахнутог Писма. Они нису неким механичким путем одлучили да тумаче Писмо. Нису једноставно засели и рекли: "Е, сада ћемо мало да тумачимо Писмо", него су покренути богонадахнућем сами богонадахнуто улазили у богонадахнуто значење Писма.

Тако је и Григорије Ниски богонадахнуто открио да је зрно горушичино уствари семено биће васионе из кога је настала Васељена – распростирањем и разастирањем – ширењем неодржимо тежине. То је наукословни ток: пророчкоапостолски – светоотачки – словоучитељски кроз векове, па до у Вечност.

Григорије Ниски, на пример, примећује да четири својства стално иду у пару: влажност – хладноћа, тежа – величина¹². Већ смо указали да је Григорије Ниски расуђивао на тему протежности. Ако тежа – величина јесу пар који делује заједнички, онда ове претпоставке имају своје испуњење у саво-доментијановској поставци Ширења Неодржимо Тежине. Тежа производи величину, а то је оно што чини, обликује и ствара распростирање земље и разапињање~разастирање неба (небеског свода).

Све је опет речено у параболу о Зрну Горушичином које постаје највеће дрво у врту тог Божанског баштована који из тог зрна ствара и обликује највеће дрво. Највеће Дрво у Врту – најзначајнија твар у Вечности. Тиме Господња парабола разоткрива тајну постања од искона и обзнањује нам како је настао васколики свет. Настао је као неко семе које је почело да расте и да се развија, да се шири и да живи у врту – Вечности. Твар се распрострла, тежина је правила величину. Небо се разапело, земља се распрострла, Господ је све начинио. Господ – свечинитељ начинио је разапињање неба и распростирање земље. Земаљски Пра-Х се распростро и разастро, почео је да се шири и да прави величину, семе је постало Највеће Дрво у врту Вечности. Дакле то је повезаност теже и величине, семе = највеће дрво, најмање = највеће.

Ове духовне поставке Исаијине које је Бог поставио у срце његово постале су пророчко ишчекивање које је чекало логосну пуноћу Боговаплоћења да би добило своје пуно значење кроз параболу о Зрну Горушичином, семеном бићу васионе и Ширењу Неодржимо Тежине. Богонадахнути посланици Господа дали су Божански одговор и на ова питања која су се поставила само као наговештај који чека испињење.

У новозаветном добу Господњи посланици коначно су, имајући на себи благодат Господњег Духа, дали одговор који је објаснио и распростирање земље и разастирање неба. А све су то учинили кроз параболу Логоса о зрну

¹² Исто. 44

горушичином које је уствари семено биће васионе и које се ширило неодржимом тежином у Величину у Вечности.

Врло често чујемо, и у "модерној" науци, да је гравитација толико јака сила привлачења која може да здроби све у парампарчад. Не говори ли нам ово и саво–доментијановски појам Неодржимо Тежине? Неодржимо је нешто неодрживо, значи нешто толико нестабилно да се не може одржати, дакле сила толико јака да може да произведе само уништење. Па, ипак, је Господ баш ту силу претворио у ширење и од ње створио Величину.

Шта нам све ово говори? Говори нам да корифеји Господњег Знања нас уче Знању Господњем. Они нам откривају, објављују и обзнајују Господње Знање Господњим Знањем. Они нам кроз Господње Знање = Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа обзнајују како је све почело, како је све настало, они нам објављују Зрно Настанка, први земновасиљенски Пра–х чија средишна честица јесте Сам Господ (Пс. 16, 5). Честица Господња (= Пламен Духа Светога) која се уселила у овај свет кроз Богомајку и постала Човек јесте Господ са Небеса. И почела је да се шири Реч Господња из Сиона (Ис. 2, 3) као што се ширила неодржима тежина, као што се распрострла земља, као што се разапело и разастрло небо, као што је из семеног бића Васиљене израсло свеогромно и највеће Дрво Васионе. Реч Господња = Господ Бог и Спас наш Исус Христос јесте то Господње Знање које је испунило сву земновасиљенску твар и отворило човеку пут да кроз Господње Знање спозна сву творевину и да Господњим Знањем творевине дође до самога Господњег Знања.

Исаија, Григорије, Сава, Доментијан, Палама, Николај су они богознанци који су кроз Господње Знања, и Господњим Знањем подстицани, само указали Божјим Указом на Зрно Настанка које је из себе изнедрило све, које је Почетком покренуто да би прихватило то Божје ширење у свим правцима и да би тим ширењем у свему се угледало на свога Саздатеља који је свеиспуњујућа Светлост.

Богознајући творевину ови богознанци су хтели све људе да упознају, кроз Господње Знање, са творевином у којој живе, јер та творевина је њихов дом и можда ће Саздатељ на том пољу вечности саздати неки нови дом у коме ће људи живети, али док то не буде они морају живети у дому који им је Саздатељ сада дао. Тај дом је погођен и рањен, али је он, ипак, дом људског рода и зато га људи требају спознати кроз Господње Знање. А ови величноствени корифеји тог Господњег Знања свим силама су се трудили да људски род изведу на пут тог истог Господњег Знања. Господњег Знања кроз које су спознали овај свој богодани васионски дом, у њему људи дишу Господњим Знањем, некада као незнабошци, а некада као богознанци. Али ови корифеји Господњег Знања, вечити богознанци, богознајући сву твар небеску и земаљску указивали би људима, као неки светионици, светлосни правац Господњег Знања, зрак по коме

би људи требало да путују да би се уселили у мирну луку Господњег Знања тј. Вечнога Живота.

Зато и Зрно Настанка које од Господа долази и које је Господом саздано ту је да би било богодани васионски дом људима и да би људи путујући том васионском лађом у Вечности били испуњени Господњим Знањем ка коме их та васионска летелица носи.

Усељавајући нас у то Господње Знање, путовођи Господњег Знања желе да нас испуне тим Господњим Знањем и да и ми сами кроз то Господње Знање сагледамо и природу и себе. Упознајући кроз Господње Знање свој васионски дом ми Господњим Знањем увиђамо да је он сав испуњен светлошћу и сјајем Господњег Знања, а то Господње Знање нам обзнањује Зрно Настанка земновасиљенског пра-ха, његово распрострањење и разастирање, његово ширење неодржимом тежином, његово семе које постаје Дрво Васељене.

И тиме Господ жели да нас приближи Себи, да би кроз Господње Знање добили Вечни Живот, јер Господње Знање = Господ Бог Спас Исус Христос јесте онај Вечни Живот у који непрестано укорачујемо заједно са нашим васељенским домом који је и лађа и летелица која непрестано лети у и ка Вечноме Животу.

Путовођи Господњег Знања Господњим Знањем су нас увек привођили Господњем Знању кроз сваки духовни поступак, јер Господње Знање је Вечни Живот којим живимо свагда. Зато је битан и тај сегмент настанка и само зрна настанка, јер и кроз њега ми Господњим Знањем спознајемо да га је од самог Почетка испунила светлост Господњег Знања. Светлошћу Господњег Знања оно је и настало, оно је њиме од почетка руковођено и испуњено, оно је и самим Господњим Знањем сагледавано.

Зато су и тајноводственици Господњег Знања сагледавали то зрно настанка и Господњим Знањем су саопштавали како је оно настало и киме је он настало. Сам Исаија Господњим Знањем каже: *Ја Господ начиних све*. Зато све начињено, јесте чино-дејствовано, јесте Чињеница која долази од Господа, јесте оно што је Господ На-Чинио, оно што је богочињено, оно што је богочиновано. Божански чин, Богом начињен. Зато је читав овај васионски свет једна Божанска чињеница, богодана чињеница, зато што је начињено Господом.

Исаијинин пут наставили су сви они кроз пророчкоапостолску, светоотачку и словоучитељску епоху. Кроз све векове до у Вечност. Духовно гледајући ка оном историјском средишту Господњег Знања које је дошло из Сиона и које је изашло из Јерусалима. Тамо где је симболичко и реално једно. А то је Христос, онај у коме симболичко и реално постају једно. Јерусалим – Град Мира јесте Божји Град, а симболички то је и једна географска тачка, али је, ипак, из ње дошла Божја Реч-Знање Господње = Господ Бог и Спас наш Исус Христос.

А шта је Зрно Настанка према Божјој Речи кроз коју је настало? Оно је само рефлекс Господњег Знања које и долази из Господњег Знања, а онда обрнутим путем то Господње Знање, у једној географској тачки, у једном историјском тренутку из једног временског магновења, излази из самог тог Зрна Настанка. Господње Знање сада долази из оног зрна настанка које је на Почетку дошло из Њега.

Зрно Настанка настајући кроз Господње Знање = Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа свим својим силама сведочи то Господње Знање, тако да речи Исаијине да ће земља бити пуна познања Господњега као море воде есхатолошке су. Оне су есхатолошке у пуном смислу Вечног Божанског Следа и тиме се односе на све временске релације. Тако да Почетак = Богоследовани поредак јесте Господње Знање које испуњава Зрно Настанка од самог Праискона, јер и на питање фарисеја: Ко си ти? Христос одговара: Почетак (Јн. 8, 25). Да, исаијевско Господње Знање је испуњавало Зрно Настанка и у самом Почетку, а Боговаполоћењем оно је испунило сав васионски и пренадвасионски поредак, као што ће Божанским Следом испунити сву Твар у Будућем Веку, што опет Исаија посведочава: Свет, свет, свет Господ Саваот, испуни се небо и земља славе Његове (Ис. 6, 3; Откр. 4, 8).

Давор Мандић

ЛИТЕРАТУРА:

1. Библија или Свето Писмо Старога и Новога Завета у преводу Ђуре Даничића и Вука Стефановића Караџића, "ГЛАС МИРА".

2. Свети Григорије Палама: Господе, просвети таму моју (сабране беседе), "Образ светачки"- Београд, 2005.

3. Свети Василије Велики: Шестоднев, Светосавље. орг, 2009.

4. Доментијан: Живот Светога Саве и Живот Светога Симеона, Просвета Српска књижевна задруга Београд 1988.

5. Владика Николај: Символи и сигнали, Светосавље. орг, 24. октобар 2006.

6. ТВОРЕНИЯ **СВЯТЫХЪ ОТЦЕВЪ**, въ русскомъ переводѣ издаваемыя при **МОСКОВСКОЙ ДУХОВНОЙ АКАДЕМИИ**, Томъ тридцат седмой., ТВОРЕНИЯ **СВЯТАГО ГРИГОРИЯ НИССКАГО**, часть первая., **МОСКВА, ТИПОГРАФІЯ В. ГОТЬ.**, 1861.

7. Давор Мандић-Порука из прошлости као временска и историјска стрела у Савременом Добу, <http://sofiografskaskola.com/wp-content/uploads/2017/10>.